

نظام مراقبت وقوع و پیامدهای بلایا

Disaster Surveillance System **DSS**

مخاطرات مورد نظر برنامه نظام مراقبت وقوع و پیامدهای بلایا از نظر تعریف مخاطره عبارت است از پدیده فیزیکی که میتواند بالقوه آسیب زا باشد. بعنوان مثاله زلزله یک مخاطره است که مدی تواند باعث آسیب رسانی به مراکز ارایه خدمات بهداشتی درمانی و پرسنل آن بشود یا ساختمان و لوازم و تجهیزات مراکز را تخریب کند یا عملکرد مراکز را مختل نماید. مخاطره همچنین می تواند باعث آسیب رسانی یا مالی به جمعیت تحت پوشش شود. مخاطرات مورد نظر این برنامه در زیر فهرست شده اند:

گروه هدف برنامه نظام مراقبت وقوع و پیامدهای بلایا

۱. جمعیت عمومی
۲. کارکنان بهداشتی درمانی
۳. تسهیلات بهداشتی درمانی (سازهای و غیرسازهای)
۴. برنامه های بهداشتی درمانی

دستورالعمل برنامه نظام مراقبت وقوع و پیامدهای بلایا "DSS"

ردیف	عنوان برنامه	روش اجرا	مراقب سلامت	پزشک/سرپرست مرکز	روان شناس	کارشناس تغذیه	مددکار اجتماعی	کارشناس بهداشت محیط/هماهنگ کننده بلایا	بهبور
1	نظام مراقبت وقوع و پیامدهای بلایا	دستورالعمل DSS	+	◆	+	+	+	*	*

ناظر برنامه (◆)

همکار برنامه (+)

مسئول برنامه (*)

گزارش مخاطرات:

با توجه به نوع مخاطرات لزوم گزارش برخی مخاطرات منوط به وقوع آنها در واحد بهداشتی میباشد. به عنوان مثال سرقت - آتش سوزی - قطع آب و ... این موضوع به این معنی است که در صورت وقوع این موارد در خارج از واحد بهداشتی نیازی به گزارش آنها نمی باشد. این در حالی است که وقوع مخاطراتی نظیر سیل، زلزله و ... حتی در صورتی که آسیبی به واحد بهداشتی در پی نداشته باشد باید گزارش کردند .

پس از وقوع هر مخاطره، مسئول مدیریت خطر بلایای مرکز فرم مربوطه را حداکثر طی ده روز بعد از وقوع مخاطره تکمیل می کند. تکمیل اجزای فرم بر اساس منابع اطلاعات ذکر شده در جدول زیر انجام می گیرد .

با توجه به ماهیت برخی مخاطرات نظیر آتش سوزی، سرقت و ... که آسیب ها و خسارات بلافاصله قابل ارزیابی و گزارش می باشد فرم ثبت داده های برنامه نظام مراقبت وقوع و پیامدهای بلایا در اولین فرصت تکمیل و به سطح بالاتر گزارش می شود و لزومی به گذشت ده روز نمی باشد. در خصوص برخی مخاطرات نظیر زلزله، سیل، رانش زمین و ... که امکان برآورد سریع خسارات و آسیب ها نمی باشد. ضروری است فرم **SitRep** یا **Situation Report** که در واقع گزارش تدریجی و فوری مخاطرات بوده و به منظور تعیین وضعیت موجود و پیش بینی نیازها و مداخلات مربوطه می باشد به صورت مستمر تکمیل و به سطح بالاتر ارسال می شود. در پایان ده روز که وضعیت کاملاً مشخص شده و آمار آسیب ها و نیازها نهایی شدند ، فرم ثبت داده های برنامه نظام مراقبت وقوع و پیامدهای بلایا که حاصل تجمیع فرم های SitRep می باشند برای سطح بالاتر ارسال می شود .

گزارش "صفر" در دو صورت زیر الزامی است :

۱- چنانچه مخاطره ای اتفاق افتاده ولی منجر به هیچ آسیب یا خسارتی در منطقه تحت پوشش یا مراکز بهداشتی نشده باشد. در این صورت ضروری است گزارش صفر آسیب ها و خسارات به سطح بالاتر ارسال شود. هدف از این کار دو مورد زیر است :

- افزایش حساسیت به وقوع مخاطرات. زیرا ممکن است مخاطره بعدی منجر به آسیب شود .
- جمع آوری اطلاعات مخرج کسر شاخص "نسبت مخاطراتی که منجر به آسیب شده اند به کل مخاطرات"

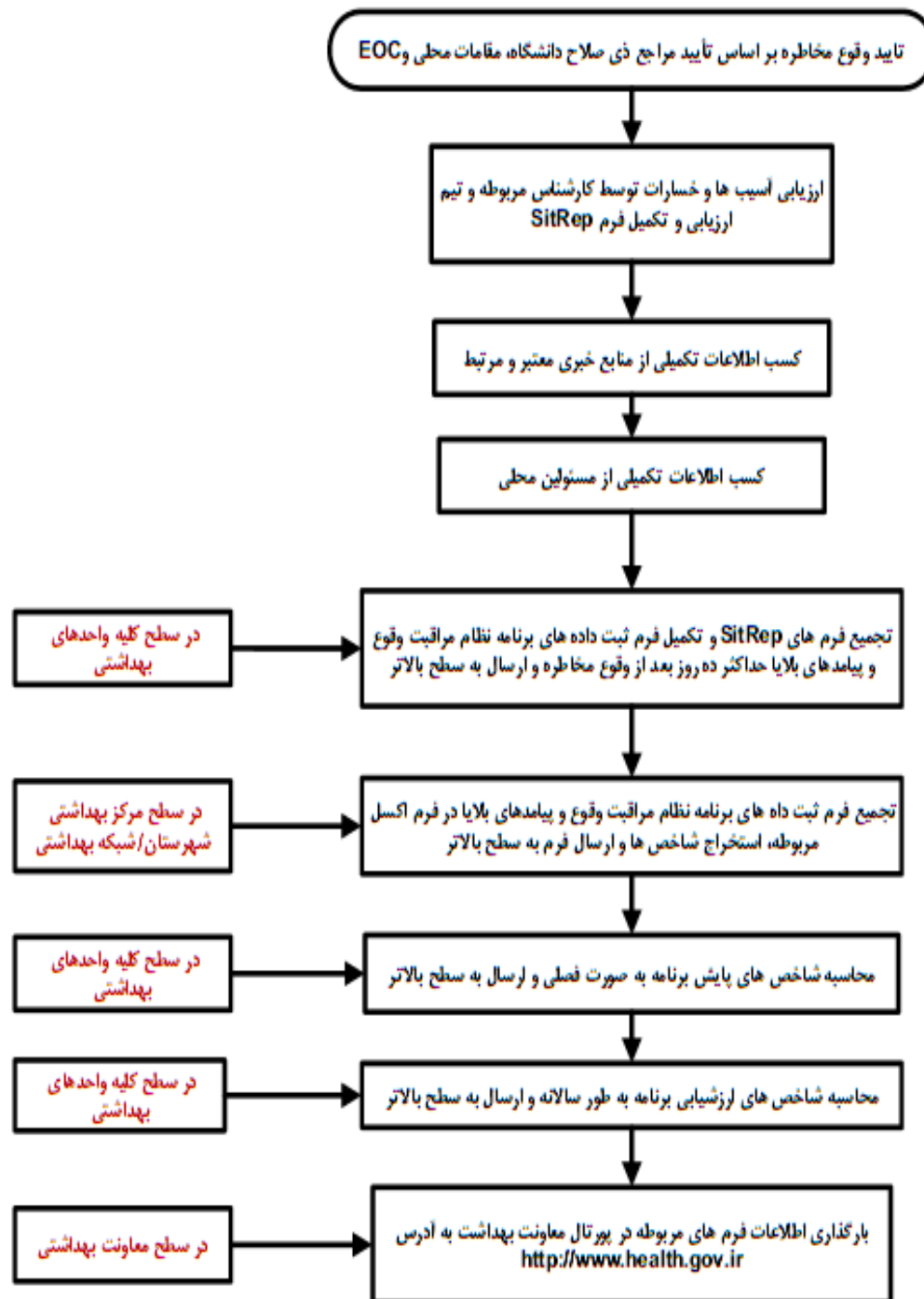
۲- دومین موردی که لازم است گزارش صفر ارسال شود در مواردی است که هیچ مخاطره ای در فصل گذشته اتفاق نیفتاده باشد. هدف از این کار این است که کارشناس مدیریت خطر بلایا در سطح بالاتر از عدم وقوع مخاطره در فصل گذشته اطمینان حاصل نماید .

پیامدهای مورد نظر برنامه نظام مراقبت بلایا (DSS) در ۴ گروه کلی زیر تقسیم می شوند:

پیامدهای مورد نظر برنامه نظام مراقبت بلایا در ۴ گروه کلی زیر تقسیم می شوند:	
۱) آسیب به جمعیت تحت پوشش	منبع جمع آوری اطلاعات
تعداد جمعیت تحت پوشش که تحت تاثیر مخاطره قرار گرفته اند (منظور تعداد افرادی است که نیاز فوری به کمک های امدادی دارند)	مدیریت بحران استانداری، فرمانداری، بخشداری یا شهرداری
جمع تعداد جمعیت مصدوم در منطقه تحت تاثیر (یا بیمار در صورت ایدمی) – شامل موارد بستری و سرپایی	مدیریت بحران استانداری، فرمانداری، بخشداری یا شهرداری، بیمارستان ها، مدیریت بیماری ها
تعداد جمعیت فوت شده در منطقه تحت تاثیر	مدیریت بحران استانداری، فرمانداری، بخشداری یا شهرداری
تعداد ساختمان خسارت دیده در منطقه تحت تاثیر و میزان خسارت وارده به ساختمان ها	مدیریت بحران استانداری، فرمانداری، بخشداری یا شهرداری
خسارت اقتصادی در منطقه تحت تاثیر	مدیریت بحران استانداری، فرمانداری، بخشداری یا شهرداری
۲) آسیب به کارکنان مرکز/پایگاه/خانه بهداشت	منبع جمع آوری اطلاعات
تعداد پرسنل مصدوم (شامل بستری و سرپایی)	گسترش شبکه
تعداد پرسنل فوت شده	گسترش شبکه، مدیریت بحران استانداری، فرمانداری، بخشداری یا شهرداری
غیبت پرسنل از کار (طی ۲ هفته بعد از وقوع مخاطره)	گسترش شبکه
۳) آسیب به مرکز/پایگاه/خانه بهداشت	منبع جمع آوری اطلاعات
خسارت سازه ای به مرکز/پایگاه (شامل دیوار، سقف و ستون)	گسترش شبکه و دفتر فنی
خسارت غیرسازه ای به مرکز/پایگاه (شامل تاسیسات آب و برق و گاز، تجهیزات، لوازم و وسایل، درب ها و شیشه ها و ...)	گسترش شبکه و دفتر فنی
خسارت اقتصادی به مرکز/پایگاه (شامل خسارت سازه ای و غیرسازه ای، بدون احتساب خسارت به درآمد)	گسترش شبکه و دفتر فنی
۴) آسیب به برنامه های بهداشتی درمانی	منبع جمع آوری اطلاعات
آسیب به برنامه های ارائه خدمت در مرکز/پایگاه (طی ۲ هفته بعد از وقوع مخاطره) شامل برنامه بیماری های واگیر، بیماری های غیرواگیر، تغذیه، آزمایشگاه، بهداشت خانواده، بهداشت محیط، بهداشت حرفه ای، بهداشت روان، آموزش بهداشت	مسئولین بلایا در هر گروه تخصصی، اعضای کمیته بهداشت کارگروه سلامت در حواصت غیرمترقبه

فهرست و کد انواع مخاطرات			
مخاطرات زمین شناختی		مخاطرات زیستی	
G-۱	زلزله	B-۱	ایدمی‌ها
G-۲	راش زمین (بدنبال زلزله)	B-۲	هجوم جانوران موذی
G-۳	نشست زمین	B-۳	حمله حیوانات وحشی
G-۴	روان‌گرایی	مخاطرات فناورزاد	
G-۵	آشفشان	T-۱	انفجار گاز
G-۶	سونامی	T-۲	انفجار بسم
مخاطرات آب و هوایی		T-۳	آتش‌سوزی
HM-۱	طوفان	T-۴	نشت مواد مضر
HM-۲	گردباد	T-۵	تهدیدات هسته‌ای
HM-۳	باران‌های سیل‌آسا	T-۶	تهدیدات رادیولوژیک
HM-۴	سیل برق‌آسا	T-۷	تهدیدات بیولوژیک (مثل آنتراکس، هائون، ...)
HM-۵	سیل رودخانه یا امواج بلند ناشی از طوفان	T-۸	تهدیدات بیولوژیک مثل آلوده کردن آب یا مواد غذایی
HM-۶	راش زمین بدنبال بارش شدید و سیل	T-۹	تهدیدات شیمیایی از نوع عوامل تاول‌زا
HM-۷	شرایط جوی شدید (گرما یا سرمای شدید)	T-۱۰	تهدیدات شیمیایی از نوع مواد صنعتی سمی
HM-۸	گرد و غبار	T-۱۱	تهدیدات شیمیایی از نوع عوامل اعصاب
HM-۹	طوفان شن	T-۱۲	تهدیدات شیمیایی مثل انفجار تانکر کالر
HM-۱۰	کولاک	T-۱۳	از کار افتادن سیستم تهویه
HM-۱۱	بادهای شدید	T-۱۴	قطع برق
HM-۱۲	الودگی هوا	T-۱۵	قطع آب
HM-۱۳	صاعقه	T-۱۶	تخلیه فوری تمام یا بخشی از مرکز
مخاطرات اجتماعی		T-۱۷	حوادث یا مصدومین متعدد
S-۱	جابجایی گسترده جمعیت	T-۱۸	سرقت
S-۲	حمله به مرکز (شامل مسلحانه و غیرمسلحانه)		
S-۳	گروگان‌گیری پرسنل		
S-۴	بچه‌زدی		
S-۵	تهدیدات سایبر (در صورت وابستگی کارکرد مرکز به سیستم شبکه اینترنت)		
S-۶	اغتشاشات		

فلوجارت برنامه نظام مراقبت وقوع و پیامدهای بلایا (DSS)

ردیف	شاخص	تعریف شاخص
۱	نسبت مخاطرات منجر به آسیب به واحدهای بهداشتی به تفکیک منطقه و نوع واحد بهداشتی	تعداد مخاطرات منجر به آسیب واحدهای بهداشتی تقسیم بر تعداد کل مخاطره، ضربدر ۱۰۰
۲	نسبت واحدهای بهداشتی آسیب دیده از مخاطرات به تفکیک نوع واحد و نوع آسیب	تعداد واحدهای بهداشتی آسیب دیده تقسیم بر تعداد کل واحدها، ضربدر ۱۰۰
۳	نسبت کارکنان بهداشتی آسیب دیده از مخاطرات به تفکیک نوع مرکز و نوع آسیب	تعداد کارکنان آسیب دیده تقسیم بر تعداد کل پرسنل، ضربدر ۱۰۰

توجه:

* درج صورت و مخرج در شاخص های فوق لازمی است.

۱- برای محاسبه نسب اختصاصی هر نوع واحد بهداشتی آسیب دیده، در مخرج کسر نیز تعداد همان نوع واحد بهداشتی لحاظ می شود. به عنوان مثال چنانچه در صورت کسر تعداد مراکز سلامت جامعه شهری آسیب دیده باشد مخرج کسر تعداد کل مراکز سلامت جامعه شهری خواهد بود.

۲- منظور از نوع آسیب عبارت است از: آسیب سازه ای، غیر سازه ای و عملکردی

(SitRep) Situation Report

اطلاعات این فرم بستگی به موارد زیر دارد: ۱- آمادگی قبلی برای جمع آوری اطلاعات، ۲- مدت زمانی که از حادثه می گذرد ۳- در دسترس بودن اطلاعات در زمان تکمیل فرم. بدیهی است که با گذشت زمان از لحظه شروع حادثه، اطلاعات به تدریج کامل شوند. با عنایت به این امر، در هر گزارش دقیق ترین اطلاعات موجود را ثبت نمایید. لطفا در هر سوال، جزئیات موجود را ثبت کنید.

جمع‌بندی اطلاعات از واحدهای مختلف معاونت بهداشت توسط گروه مدیریت خطر بلایا انجام می‌گیرد، در ردیف‌های ۱۲-۱۴، اطلاعات به تفکیک واحد ارائه شود شامل، ۱) بیماری‌های واگیر، ۲) بیماری‌های غیرواگیر، ۳) بهداشت محیط، ۴) بهداشت خانواده، ۵) تغذیه، ۶) بهداشت روان، ۷) آموزش بهداشت، ۸) گسترش شبکه و ۹) آزمایشگاه. این فرم برای تمام مراکز/دفاتر قابل استفاده است، لیکن بدیهی است که تمرکز جمع‌آوری اطلاعات توسط هر مرکز/دفتر از گروه مربوطه در سطح دانشگاه، با تمرکز بر ردیف‌های ۱۲-۱۴ انجام می‌گیرد.

واحد ارزیابی کننده:										نام و نام خانوادگی ارزیاب:									
شماره گزارش:					تاریخ گزارش:					دوره زمانی گزارش:									
ردیف		سوال		راهنما		آخرین وضعیت													
۱		نوع و شدت حادثه		-															
۲		نام منطقه		با ذکر دانشگاه، استان، شهر و روستا															
۳		سطح حادثه		بر اساس جدول سطح حادثه و اعلام EOC															
۴		تعداد فوتی		کل و به تفکیک منطقه با ذکر توزیع سنی جنسی		زن: کل:		مرد:		زیر ۵ سال:		بالای ۵ سال:							
۵		تعداد مصدوم		کل و به تفکیک منطقه با ذکر توزیع سنی جنسی		زن: کل:		مرد:		زیر ۵ سال:		بالای ۵ سال:							
۶		تعداد جمعیت تحت تاثیر		کل و به تفکیک منطقه															
۷		آسیب به واحدهای بهداشتی		تعداد مراکز آسیب دیده و درصد آسیب آن (بصورت تخمینی) به تفکیک منطقه و نوع مرکز ذکر شود		مرکز بهداشت شهرستان/ استان		مرکز شهری		مرکز روستایی		پایگاه بهداشت		خانه بهداشت		مرکز شهری روستایی			
						تعداد													
								سازه ای											
								غیرسازه ای											
								عملکردی											

۸	آسیب به بیمارستان ها	-	
۹	آسیب به پرسنل	تعداد به تفکیک منطقه، واحد بهداشتی و رده خدمت	
۱۰	آسیب به زیرساخت ها	آسیب به جاده، برق، آب و مدرسه و ...	
۱۱	اقدامات مدیریتی انجام شده	مانند تشکیل کمیته بهداشت کارگروه و فعال سازی سامانه فرماندهی حادثه	
۱۲	اقدامات بهداشتی انجام شده	-	
۱۳	اقدامات سایر سازمان ها	مانند هلال احمر، استانداری و ...	
۱۴	مهمترین نیازهای بهداشتی	تعداد پرسنل، تجهیزات، ملزومات و ...	
۱۵	نیازهایی که باید فوراً از سطح بالاتر پیگیری یا تامین شوند	می توانید از فرم برآورد نیاز نیز استفاده کنید. آنرا ضمیمه این فرم نمایید.	
۱۶	احتمال وقوع مخاطرات بعدی در منطقه	مانند شکست سد متعاقب زلزله	
۱۷	سایر موارد مهم	لطفاً ذکر نمایید.	

• پس از وقوع هر مخاطره، مسئول مدیریت خطر بلاپای مرکز فرم زیر را طی دو هفته بعد از وقوع، تکمیل می کند.

فرم ثبت داده های برنامه نظام مراقبت وقوع و پیامدهای بلايا (DSS)

این فرم طی ده روز بعد از وقوع یک مخاطره تکمیل می شود. برای منابع اطلاعات هر سوال به جدول مربوطه در راهنمای برنامه مراجعه نمایید.																					
نام دانشگاه	۱																				
نام شهرستان	۲																				
نام مرکز	۳																				
نوع مخاطره (بر اساس کدهای پیوست)	۴																				
تاریخ وقوع مخاطره	۵																				
زمان شروع وقوع مخاطره	۶																				
تعداد پرسنل مصدوم بستری	۷																				
تعداد پرسنل مصدوم سرپایی	۸																				
تعداد پرسنل فوت شده	۹																				
جمع غیبت پرسنل از کل در مرکز (طی ۲ هفته بعد از وقوع مخاطره)	۱۰																				
میزان خسارت سازه ای به مرکز (شامل دیوار، سقف و ستون)	۱۱																				
میزان خسارت غیرسازه ای به مرکز (شامل تاسیسات آب و برق و گاز، تجهیزات، لوازم و وسایل، درب ها و شیشه ها و امثالهم)	۱۲																				
میزان اختلال در ارائه خدمات واحد بهداشتی (طی ۲ هفته بعد از وقوع مخاطره)	۱۳																				
<table border="1"> <tr> <td>برنامه</td> <td>درصد</td> </tr> <tr> <td>بیماری واگیر</td> <td></td> </tr> <tr> <td>بیماری غیرواگیر</td> <td></td> </tr> <tr> <td>بهداشت محیط</td> <td></td> </tr> <tr> <td>بهداشت حرفه ای</td> <td></td> </tr> <tr> <td>بهداشت خانواده</td> <td></td> </tr> <tr> <td>بهداشت روان</td> <td></td> </tr> <tr> <td>تغذیه</td> <td></td> </tr> <tr> <td>آموزش بهداشت</td> <td></td> </tr> <tr> <td>آزمایشگاه</td> <td></td> </tr> </table>	برنامه	درصد	بیماری واگیر		بیماری غیرواگیر		بهداشت محیط		بهداشت حرفه ای		بهداشت خانواده		بهداشت روان		تغذیه		آموزش بهداشت		آزمایشگاه		
برنامه	درصد																				
بیماری واگیر																					
بیماری غیرواگیر																					
بهداشت محیط																					
بهداشت حرفه ای																					
بهداشت خانواده																					
بهداشت روان																					
تغذیه																					
آموزش بهداشت																					
آزمایشگاه																					
جمع خسارت اقتصادی به مرکز (شامل خسارت سازه ای و غیرسازه ای، بدون احتساب خسارت به درآمد)	۱۴																				
کل تعداد جمعیت تحت پوشش مرکز	۱۵																				
جمع تعداد جمعیت تحت پوشش که تحت تاثیر مخاطره قرار گرفته اند (منظور تعداد افرادی است که نیاز فوری به کمک های امدادی دارند)	۱۶																				
جمع تعداد جمعیت مصدوم در منطقه تحت تاثیر (یا بیمار در صورت اپیدمی) – موارد بستری	۱۷																				
جمع تعداد جمعیت مصدوم در منطقه تحت تاثیر (یا بیمار در صورت اپیدمی) – موارد سرپایی	۱۸																				
جمع تعداد جمعیت فوت شده در منطقه تحت تاثیر	۱۹																				
جمع تعداد ساختمان خسارت دیده در منطقه تحت تاثیر	۲۰																				
متوسط میزان خسارت به کل ساختمان ها در منطقه تحت تاثیر	۲۱																				
جمع خسارت اقتصادی در منطقه تحت تاثیر	۲۲																				

نام و نام خانوادگی تهیه کننده گزارش:

شماره موبایل:

تلفن تماس:

فرم پایش برنامه نظام مراقبت وقوع و پیامدهای بلایا

اطلاعات این فرم در هفته آخر هر فصل به سطح بالاتر گزارش می شود.			
نام دانشگاه:	نام شهرستان:	نام مرکز:	سال / فصل:
نام مسئول مدیریت خطر بلایا:		تلفن:	موبایل:
صورت	مخرج	نام شاخص	
تعداد مخاطراتی که فرم برنامه برای آنها تکمیل و گزارش شده است	تعداد کل مخاطرات اتفاق افتاده در فصل گذشته	درصد پوشش برنامه <u>روش محاسبه:</u> تعداد مخاطراتی که فرم برنامه برای آنها تکمیل و گزارش شده است تقسیم بر تعداد کل مخاطرات، ضربدر ۱۰۰. نتیجه با یک رقم اعشار ثبت شود.	

توجه: در صورت عدم وقوع مخاطره و ارسال گزارش صفر توسط واحد بهداشتی، شاخص ۱۰۰ درصد لحاظ می شود.